

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Креативний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Магістр» спеціальності 073 «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» можна назвати комплекс психологічних відносин між керівником і підлеглим чи колективом, куди входить механізм міжособистісної взаємодії, проблеми та конфлікти трудової діяльності, соціальні та професійні стосунки.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих при вивченні навчальних дисциплін «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією», «Кадровий менеджмент», «Менеджмент організації», «Маркетинговий менеджмент», «Управління проектами», «Імітаційне моделювання», «Маркетингові дослідження», «Управління змістом робіт»

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Креативний менеджмент» є формування інноваційного мислення, оволодіння інструментарієм творчого підходу до вирішення інноваційних задач, набуття знань і навичок в області розвитку креативного середовища й створення креативної організації.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» є набуття комплексних знань щодо вибору нових форм і засобів управління знаннями в інноваційній сфері в процесі створення ефективної та гнучкої системи управління інноваційними процесами. Це означає, що студенти повинні знати методологічні основи креативного менеджменту, організацію, планування, функції й засоби управління креативністю. При цьому вони повинні вміти встановлювати взаємозв'язки між економічними, психологічними, організаційними, соціальними процесами, різноманітні їх форми, вміти планувати й організовувати творчу роботу в команді, керувати розвитком фахівців, досягати мети організації через формування висококваліфікованого, креативного та конкурентоспроможного на ринку праці працівника, здатного приймати об'єктивні рішення в різних ситуаціях, вміти використовувати набутий досвід на практиці.

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти має бути сформовані наступні елементи **компетентності** :

знання:

- сутність предмета та мети навчальної дисципліни;
- роль та значення креативного менеджменту як науки;
- зміст понять «інновація», «творче мислення», «компетентність», «мотивація», «креативна організація»;
- сутність існуючих концепцій і теорій креативних організацій;
- особливості персоналу в системі креативного менеджменту;
- ознаки креативності в бізнесі;
- складові креативності;
- сутність мотиваційного процесу в креативному менеджменті;
- сутність та види процесу людського мислення;
- методи постановки й системного аналізу управлінських проблем;
- сучасні концепції управління знаннями та інтелектуальним капіталом;
- процеси формування креативного середовища на підприємстві;
- соціально-психологічні особливості творчого колективу;
- стратегії розвитку й творчого потенціалу в організаціях;
- принципи та етапи формування творчого колективу;

- чинники впливу на підвищення креативності;
- інформаційне забезпечення системи креативного менеджменту;
- правове забезпечення креативного менеджменту;
- особливості функціонування креативних організацій.

вміння :

- визначати внутрішні бар'єри, що перешкоджають прояву творчого потенціалу людини;
- застосовувати методи та евристичні прийоми активізації творчого мислення;
- складати схеми прийняття рішень в інноваційному процесі;
- формувати загальну модель створення команди;
- оцінювати результати творчої діяльності організації;
- визначати типи мислення за типологічною методикою Майерса-Брігса;
- застосовувати методи управління креативністю.

професійні, світоглядні і громадянські якості :

- культура етико-ділового мислення й поведінки;
- цілеспрямовано використовувати багатий арсенал методів, вимог, технологій, прийнятих в його майбутній професійній діяльності;
- мистецтво вирішення професійних завдань з урахуванням моральної цінності людської особистості.

морально-етичні цінності : уважність, чуйність, чемне ставлення до людей, інтелігентність; здатність здійснювати ефективні міжособистісні комунікації; здатність до постійного удосконалення емоційних здібностей як інструменту розвитку у майбутніх фахівців навичок управління на індивідуальному, міжособистісному та груповому рівнях.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин – 3 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Концепція креативного менеджменту

Роль та значення креативного менеджменту в економіці, заснованій на знаннях. Людина як суб'єкт креативного менеджменту. Особливості та роль дослідницького персоналу в досягненні конкурентоспроможності сучасних організацій. основні властивості інноваційної сфери. Внутрішнє та зовнішнє, середовище креативного менеджменту. Динаміка розвитку креативного середовища, фактори впливу. Методологія організації, що навчається. Підвищення продуктивності інтелектуальної праці. Креативна особистість; креативне середовище, креативна організація. Формування, розвиток й накопичування інтелектуального капіталу організації.

Тема 2. Сутність креативності в бізнесі. Складові креативності

Сутність процесу людського мислення. Помилка як частина процесу мислення. Контекст і обмеження – компоненти мислення. Види мислення – креативне, системне, вергентне, асимілятивне, аккомодатне. Закони системного мислення Пітера Сенге. Типи мислення за типологічною методикою Майерс–Брігс. Складність – основа мислення. Еволюція і революція. Самоорганізація. Мислення і творчий потенціал особистості. Оцінка творчого потенціалу. Профіль творчого виконавця. Внутрішні бар'єри, що перешкоджають проявленню творчого потенціалу людини. Когнітивні особливості образу мислення. Форми виявлення, способи розвитку і використання творчого потенціалу особистості.

Тема 3. Процес і природа людського мислення

Сутність та зміст поняття «мислення». Головні характеристики мислення. Передумови виникнення мислення у філо- та онтогенезі. Форми мислення. Мислення як процес розв'язання задач. Види мислення. Індивідуальні особливості мислення. Методи моделювання творчої діяльності та формування творчого мислення. Види творчого мислення. Творчість і моделі мислення. Інтелект і творчість. Творчий інтелект.

Тема 4 Методи постановки й аналізу управлінських проблем

Інноваційний бізнес, складні ситуації та діяльність мозку. Методи та евристичні прийоми активізації творчого мислення. Системний аналіз. Прийоми й види аналогій. Морфологічна комбінаторика. Методи постановки й системного аналізу управлінських проблем. Метод мозкового штурму. Метод фокальних об'єктів. Метод синектики. Латеральне мислення. Онтології та онтологічні системи. Комбіновані методи й системи пошуку. Механізм виводу й інтерпретації результату. Пошук і генерація нових ідей. Теорія рішень творчих (винахідницьких) задач. Технології «менеджменту ідей» в організації. Схеми прийняття рішень в інноваційному процесі. Сучасні концепції управління знаннями й інтелектуальним капіталом. Піраміда інтелектуального капіталу як база знань у системах підтримки та прийняття рішень. Контур рішення проблеми і контур трансформації знань. Цикл і спіраль рішення управлінських проблем.

Тема 5. Формування креативного середовища на підприємстві

Процес формування креативного середовища на підприємстві. Зовнішні бар'єри прояву креативності. Використання теорії складних систем до організацій, Спільна еволюція, адаптація й планування. Структура й творчість, ієрархії й мережі. Використання культурних, соціально-психологічних можливостей середовища для реалізації цілей працівників і бізнес-цілей підприємства. Сутність та стадії згуртованості творчого колективу. Колективи згуртовані, розчленовані та роз'єднані. Фактори, що впливають на згуртованість колективу. Роль комунікацій в формуванні креативного середовища на підприємстві. Соціально-психологічні особливості творчого колективу як об'єкта управління. Психологічна сумісність працівників та керівників сучасних креативних організацій. Психологічні риси особистості керівника, вимоги до нього як до лідера. Управління стресами й конфліктами.

Тема 6. Стратегії розвитку й творчого потенціалу в організаціях

Стратегії розвитку й творчого потенціалу в організаціях. Багатоманітність. Протилежності. Спільне використання знань: глобальна мережа. Моделі спонтанного й задуманого хаосу. Модель паралельного сприйняття. Моделі постійного вдосконалення. Розширення уяви. інноваційне лідерство. Внутрішні чинники, що визначають розвиток творчого потенціалу організації (цілі підприємства; стиль управління; умови праці; якісні характеристики трудового колективу). Політика розвитку та її зв'язок із кадровою, виробничою, фінансово-економічною, науково-технічною, маркетинговою політикою. Типи кадрової політики для розвитку творчого потенціалу організації (пасивна, реактивна, превентивна, активна). Стратегія розвитку як система управлінських і організаційних рішень, спрямованих на реалізацію місії, цілей і задач креативної організації. Стратегії функціонування (стратегія лідерства за низьких витрат; стратегія диференціації; стратегія фокусування). Стратегії розвитку (стратегія росту, стратегія помірному росту, стратегія скорочення, комбінована стратегія).

Тема 7. Управління інноваційними командами

Творчий колектив як соціальна група. Принципи формування колективу. Етапи розвитку колективу. Ознаки колективу: єдність мети, умовна відокремленість, організаційна та територіальна єдність. Людина як особистість з потребами, мотивами,

цінностями, відносинами. Формальні й неформальні групи. Роль керівника у формуванні колективу. Специфіка жіночих колективів. Лідерські якості керівника в управлінні персоналом. Поняття робочої групи. Організаційні можливості колективу. Фактор ризику в прийнятті групових рішень. Обмеження негативних наслідків групового мислення. Синдром групового мислення. Загальна модель формування команди. Умови, фактори, етапи формування команди. Типи команд. Гуртки якості (на прикладі японських підприємств). Автономні групи. Корпоративна культура в системі креативного менеджменту. формування корпоративної культури: цінності й традиції колективу.

Тема 8. Управління креативністю. Створення креативної організації

Чинники впливу підвищення креативності постановки задачі: свобода дій; ресурси; склад робочої групи; стимулювання керівників; організаційна підтримка. освоєння нових технологій розробки й прийняття інноваційних рішень. Активізація інноваційного мислення керівників підприємств, освоєння навичок проектування бізнес-напрямів і розвитку бізнес-ідей. інновації й управління знаннями. Система управління креативністю в організації: формування завдань, склад креативної групи, програма дія, ресурсне забезпечення, система заохочень, організаційна підтримка, винагорода й ризику. Емфатичне проектування як метод пошуку нових рішень. Креативна організація й основні аспекти її роботи. взаємозв'язок творчих лабораторій з іншими підрозділами організації. Роль менеджера проекту. Стиль лідерства та його роль у розвитку креативності персоналу. Вимоги до ділових, професійних та особистісних рис менеджера проекту. Інформаційне забезпечення системи креативного менеджменту. Регламентація правового забезпечення. особливості функціонування креативних організацій: досвід Західної Європи, США, Японії.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аблязов Р. А. Командний менеджмент : [Навч. посіб.] / Аблязов Р. А., Падурець Г. І., Чудаєва І. Б. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 352 с.
2. Башук Т. О. Підбір персоналу та ухвалення рішень у креативному управлінні організацією : [текст] / Т. О. Башук // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2012. – № 1. – С. 148-155. – Режим доступу : http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files//mmi2012_1_148_155.pdf.
3. Башук Т. О. Стимулювання та розвиток креативності : [текст] [Електронний ресурс] / Т. О. Башук // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2013. – № 1. – С. 150-160. – Режим доступу : http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi_2013_1_150_160.pdf.
4. Божидарнік Т. В. Креативний менеджмент [Електрон. навч. посіб.] / Т. В. Божидарнік, Н. М. Василик. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. – 498 с. – Режим доступу : <http://repo.lntu.edu.ua/1217/>.
5. Бороздина Г. В. Психологія делового общенія : [Учеб. пособ.] / Г. В. Бороздина. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 224 с.
6. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 356 с.
7. Вахович І. М. Теорії креативної економіки : міжнародний огляд [Електрон. ресурс] / І. М. Вахович, О. М. Чуль // Економічний форум. 3/2012. – Режим доступу : <http://eforum-lntu.com/assets/files/articles/2012/3/15.pdf>.
8. Виханский О. С. Менеджмент : [Учеб. 3-е изд.] / О. С. Виханский, А. Н. Наумов. – М. : Гардарики, 1999. – 528 с.
9. Власова А. М. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / А. М. Власова. – К, 1997. – 92 с.

10. Гин А. «Креатив-бой»: как его провести : [Электрон. метод. пособ. для общеобраз. шк. и учр. дополн. образ.] / А. Гин, А. Кавтрев. – М. : Вита-Пресс, 2012. – 17 с. – Режим доступа : <http://www.klex.ru/hkj>
11. Гончарова Н. П. Маркетинг инновационного процесса : [Учеб. пособ.] / Н. П. Уончарова, П. Г. Перерва. – К. : 1998. – 267 с.
12. Гринев В. Ф. Инновационный менеджмент: [Учеб. пособ.] / В. Ф. Гринев. – К. : МАУП, 2000. – 114 с.
13. Дмитренко Г. Стратегический менеджмент : целевое управление персоналом организаций : [Учеб. пособ.] / Г. Дмитренко. – К. : МАУП, 1998. – 188 с.
14. Должанський І. З. Управління потенціалом підприємства : [Навч. посіб.] / Должанський І. З., Загорна Т. О., Удалих О. О. та інші – К.: ЦЕК, 2006. – 362 с.
15. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности : [Электрон.учеб.] / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2009. – 434 с. – Режим доступа : <http://www.klex.ru/9p8>.
16. Ильин Е. П. Психология индивидуальных различий : [Электрон.учеб. пособ.] / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2004. – 701 с. – Режим доступа : http://www.koob.ru/iljin_e_p/psih_ind_razlich.
17. Ильин Е. П. : [Электрон.учеб. пособ.] / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2005. – 412 с. – Режим доступа : <http://www.klex.ru/ui>.
18. Инновационный менеджмент : [Учеб. для вузов] / Ильенкова С. Д., Гожберг Л. М., Ягудин С. Ю. и др.; Под ред. С. Д. Ильенковой.– М.: Банки и биржи, 1997. – 327с.
19. Макаренко О. Г. Креативный менеджмент : [Электрон. учеб. пособ. / О. Г. Макаренко, В. Н. Лазарев. – Ульяновск. : УлГТУ, 2011. –154 с. – Режим доступа : <http://window.edu.ru/resource/267/77267/files/ulstu2012-93.pdf>.
20. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / П. П. Микитюк. – К. : ЦУЛ, 2007. – 400 с.
21. Кини Р. Принятие решений при многих критериях : предпочтения и замещения: [Учеб. пособ.] / Р. Кини, Х. Райфа. – М. : Радио и связь, 1981. – 560 с.
22. Павелків Р. В. Загальна психологія [Електронний ресурс] / Р. В. Павелків. – К. :Академвидав, 2002. – 506 с. – Режим доступа : http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/zagalna_psihologiya_-_pavelkiv_rv.
23. Свидрук І. І. Креативний менеджмент : [Навч. посіб.] / І. І. Свидрук. – К.: Центр навч. літер., 2012. – 224 с.
24. Туник Е. Е. Модифицированные креативные тесты Вильямса [Електронний ресурс] / Е. Е. Туник. – СПб. : Речь, 2003. – 96 с. – Режим доступа : <http://www.klex.ru/930>.
25. Хайдуков И. Ф. Креативный менеджмент : Конспект лекций : [текст] / И. Ф. Хайдуков, А. Е. Щелконогов. – Челябинск.: Изд-во Изд-во ЮУрГУ, 2009. – 130 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [Електрон. ресурс] / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст. 32. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
2. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» [Електрон. ресурс] / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 7, ст. 36. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/print1218034688041545>.
3. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» [Електрон. ресурс] / Відомості верховної Ради. – 1999. – №37, ст. 336. – Режим доступа : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/916-14>
4. Балабанов И. Т. Инновационный менеджмент : [Учеб. пособ.] / И. Т. Балобанов. – СПб. : Издательство «Питер», 2000. – 208 с.

5. Афонин А. С. Мотивация труда: [учеб пособ.] / А. С. Афонин. – К.: МАУП, 1996.
6. Баранчеев В. П. Управление знаниями в инновационной сфере : [Учеб.] / В. П. Баранчеев. – М. : «Благовест – В», 2007. – 272 с.
7. Власова А. М. Інноваційний менеджмент : [Навч. посіб.] / А. М. Власова, Н. В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 1997. – 92 с.
8. Гуняр Ф. Ж. Преобразование организации : Пер. с англ. : [Моногр.] / Ф. Ж. Гуняр, Д. Н. Келли. – М. : Дело, 2000. – 376 с.

Інформаційні ресурси

1. Интернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/hrm/motivation.php>.
2. Сайт електронної бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-text-2031.html>.
3. Сайт онлайн – бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ualib.com.ua/br_2031.html.
4. Сайт бібліотеки on- line [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.studentu.org.ua/index.php?do=static&page=men>.
5. Бібліотека Тернопільського національного економічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.tneu.edu.ua>
6. Журнал «Наша Психология» [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://www.psyh.ru/>.
7. Интернет-портал «Психология» [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://mirrosta.ru/karta-sayta.html>
8. Официальный сайт журнала Psychologies [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://www.psychologies.ru>.
9. Журнал «Психология» [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://www.psychology.su>.
10. Портал психологических изданий [Электрон. ресурс] / Режим доступу : <http://psyjournals.ru/>.
11. Журнал «Вопросы психологии» [Электрон. ресурс] / Режим доступу : <http://www.voppsy.ru/>.
12. Науковий журнал «Економічний форум» [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://eforum-lntu.com/archive.html>.
13. Науковий журнал «Маркетинг і менеджмент інновацій» [Електрон. ресурс] / Режим доступу : <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua>
14. Научно-практический журнал «Креативная экономика» [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <https://bgscience.ru/journals/ce>.
15. «Рекламные Идеи» – журнал для практиков рекламы и маркетинга [Електронний ресурс]. / Режим доступу : <http://www.advi.ru/page.php3?id=1>.